

Sygn. akt VIII U 1138/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016 r. w Gliwicach

sprawy P. C. (C.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania P. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 6 maja 2015 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu P. C. prawo do emerytury od 20 października 2015 roku;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1138/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu P. C. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu podał, że ubezpieczony nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 31 grudnia 1998 roku oraz przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i nie złożył wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania mu prawa do emerytury wskazując, że spełnia wszystkie przesłanki, a pracę w warunkach szczególnych wykonywał od 1 września 1969 roku do 28 lutego 1991 roku.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. C. urodził się (...). Dnia 21 kwietnia 2015 roku złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury. We wniosku oświadczył, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

ZUS uwzględnił odwołującemu do ogólnego stażu pracy do dnia 31 grudnia 1998 roku 29 lat, 3 miesiące i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Ubezpieczony był zatrudniony :

1. od 1 września 1969 roku do 1 kwietnia 1978 roku – w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) - świadectwo pracy / karta nienumerowana a. (...)/, a w tym:

a) od 1 września 1969 roku do 31 sierpnia 1972 roku – praktyczna nauka zawodu / karta 1/13 – 1/17 akt osobowych/,

b) od 1 września 1972 roku do 22 kwietnia 1974 roku – mechanik samochodowy / karta 23/45 akt osobowych/,

c) od 23 kwietnia 1972 roku do 13 kwietnia 1976 roku – zasadnicza służba wojskowa / karta nienumerowana akt (...)/,

d) od 20 kwietnia 1976 roku do 1 kwietnia 1978 roku – mechanik samochodowy / karta 47/78 akt osobowych/;

2. od 1 kwietnia 1978 roku do nadal – w (...) Sp. z o.o. w K. - świadectwo pracy / karta 25 a.e/, a w tym:

a) od 1 kwietnia 1978 roku do 28 lutego 1991 roku – mechanik samochodowy/ karta 156/1 B akt osobowych/,

b) od 1 marca 1991 roku do nadal – mechanik diagnosta / karta 156/33 B akt osobowych/.

W Przedsiębiorstwie Państwowym (...), początkowo przez 3 lata, ubezpieczony był zatrudniony jako pracownik młodociany na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu. W tym czasie uczęszczał do zasadniczej szkoły zawodowej. Po ukończeniu szkoły podjął pracę jako mechanik samochodowy. Ubezpieczony został zatrudniony w stacji napraw pojazdów w G.. W stacji tej było 5 kanałów remontowych, w których pracowali mechanicy. Zajmowali się oni przeważnie remontami kapitalnymi Ż. i N.. Oprócz mechaników pracowali także elektrycy i blacharze, którzy wykonywali naprawy poza kanałem. Mechanicy, w tym ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracowali przy naprawach pojazdów silnikowych w kanale. Poza kanałami ubezpieczony otwierał maskę samochodu, montował chłodnicę, zdejmował koła. Sporadycznie poza kanałem były regulowane zawory silnika ponieważ przy remontach kapitalnych montowane były nowe silniki. Praca poza kanałem stanowiła niewielki wycinek czasu pracy - około 10%. Zdarzało się, że ubezpieczony wykonywał przeglądy diagnostyczne. Czynność ta była wykonywana także w kanale. W czasie pracy w tym zakładzie ubezpieczony odbył zasadniczą służbę wojskową. Po jej zakończeniu w dniu 13 kwietnia 1976 roku w terminie 7 dni tj. 20 kwietnia 1976 roku zwrócił się do pracodawcy o przyjęcie na to samo stanowisko pracy, a pracodawca wyraził zgodę / karta 45/26 akt osobowych/. W PP (...) ubezpieczony pracował razem z T. E., P. G.. Mechanicy otrzymywali mleko, a zimą także zupę regeneracyjną.

W (...) Związku (...) w K., który następnie przekształcił się w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością ubezpieczony także od 1 kwietnia 1978 roku do 28 lutego 1991 roku pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako mechanik wykonujący naprawy samochodów w kanałach remontowych. P. C. wykonywał pracę w stacji napraw pojazdów w R.. W stacji tej były 2 kanały remontowe, przy czym jeden długi - na dwa lub trzy pojazdy. Praca była wykonywana na 2 zmiany. Na każdej zmianie pracowało 3 mechaników. Każdy z nich wykonywał pracę w kanale. Jeśli praca była wykonywana w długim kanale i były tam naprawiane równocześnie 3 samochody to nie było możliwości wyjścia z niego. Wtedy nawet potrzebne narzędzia lub części podawała inna osoba. Ubezpieczony jako mechanik zajmował się uszczelnianiem silników, wymianą olejów, smarowaniami, naprawą układów kierowniczych i hamulcowych, sprzęgieł, tylnych mostów, wymianą wałów napędowych, rozrządów, półosi, zbiorników paliwa, resorów – były to

prace wykonywane w kanałach. W stacji zatrudniony był także elektryk, który wykonywał prace poza kanałem. Czynności wykonywane w czasie pracy mechanika poza kanałem to przyniesienie narzędzi, wypisanie W-Z, przerwa śniadaniowa. W tym zakładzie ubezpieczony pracował z K. B., S. M., H. B..

W czasie wykonywania pracy na stanowisku mechanika ubezpieczony był narażony na oddziaływanie czynników szkodliwych: pracę w wymuszonej pozycji ciała, kontakt z olejami, smarami, oparami benzyny, wilgoć, sztuczne oświetlenie.

Ubezpieczony przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego M. / informacja ZUS karta 24 a.s./. W dniu 20 października 2015 roku złożył organowi rentowemu wniosek o wykreślenie go z członków OFE i przekazanie zgromadzonych na rachunku środków, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa / karta 22 a.s./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z akt organu rentowego, akt osobowych, wniosku o wykreślenie P. C. z członków OFE i przekazanie zgromadzonych na rachunku środków, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa / karta 22 a.s./, zeznań świadków K. B. / karta 42-43/, T. E. / karta 43/, S. M. / karta 43-44/, P. G. / karta 44-45/, H. B. / karta 45-46/, przesłuchania stron / karta 46 /.

Sąd oparł się na wszystkich dowodach. Dał wiarę Sąd ubezpieczonemu ponieważ jego zeznania były szczegółowe i znajdowały potwierdzenie w zeznaniach świadków. Świadkowie wiarygodnie i szczegółowo przedstawili zakres czynności wykonywanych przez ubezpieczonego. Zeznania powyższe zasługiwały na uwzględnienie albowiem prawdopodobne jest, że ubezpieczony wykonywał w 90-95% czasu pracy, pracę w kanałach remontowych skoro był zatrudniony w dużych przedsiębiorstwach specjalizujących się w naprawach samochodów, zaś do prac poza kanałami zatrudnieni byli blacharze i elektrycy.

Sąd zważył co następuje: odwołanie było zasadne.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych / Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz 353 ze zm. / prawo do emerytury ma ubezpieczony urodzony po 31 grudnia 1948 roku , który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31 grudnia 1998 roku 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A,
- nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

W niniejszej sprawie spornym było czy P. C. przepracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych i czy złożył wniosek o wykreślenie go z OFE i przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

W wykazie A, Dział XIV, poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze / Dz.U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm./ wymienione są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 roku praca może być uznana za wykonywaną w warunkach szczególnych jeśli jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Postępowanie dowodowe wykazało, że z całą pewnością w okresach :

- od 1 września 1972 roku do 22 kwietnia 1974 roku,

- od 20 kwietnia 1976 roku do 1 kwietnia 1978 roku,

- od 1 kwietnia 1978 roku do 28 lutego 1991 roku

ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Ze zgodnych zeznań świadków i z przesłuchania stron wynika, że ubezpieczony w 90-95 % wykonywał prace w kanałach remontowych. Pozostała część czasu pracy to przyniesienie narzędzi, części potrzebnych do naprawianego pojazdu, otwarcie klapy samochodu, nalanie oleju, przerwa śniadaniowa. W ocenie Sądu wszystkie wymienione czynności są nierozdzielnie związane z pracą mechanika samochodowego wykonującego prace w kanale. Oczywistym jest, że mechanik musi przynieść narzędzia, części, otworzyć maskę samochodu. Nie wyklucza to jednak uznania, że praca jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Do pracy w warunkach szczególnych należy zaliczyć także okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23 kwietnia 1972 roku do 13 kwietnia 1976 roku.

Sąd orzekający zwraca uwagę, iż odbywanie zasadniczej służby wojskowej regulowane było przez ustawę z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2004r. Nr 241, poz 2416).

Zgodnie z treścią art. 108 ust. 1 tej ustawy obowiązującego w okresie od 29 listopada 1967r. do 31 grudnia 1974r. (w brzmieniu pierwotnym) i po zmianie od 1 stycznia 1975 roku (w brzmieniu do 5 sierpnia 1979 roku) - a zatem w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez odwołującego - okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy.

Na podstawie art. 108 ust. 4 w/w ustawy wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Rozporządzenie to obowiązywało do 31 sierpnia 1979 roku. Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4 (tj. w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej zgłosił powrót do zakładu pracy), wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Treść powyższych przepisów wskazuje, że skoro czas odbywania służby wojskowej w warunkach określonych w tych przepisach, wlicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, to okres ten należy zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). Do odbywania zasadniczej służby wojskowej należy bowiem stosować przepisy w brzmieniu obowiązującym w okresie jej odbywania.

Takie stanowisko potwierdza Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 9 marca 2010r. I UK 333/09 (LEX 585739) oraz w wyroku z 25 lutego 2010 r. II UK 219/09, zaś Sąd orzekający prezentowane stanowisko w pełni podziela.

Ubezpieczony P. C. odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie zatrudnienia w PP (...), gdzie wykonywał pracę uznaną przez Sąd za pracę w warunkach szczególnych. Po zwolnieniu ze służby, do pracy u tego samego pracodawcy powrócił w terminie 30 dni od zakończenia odbywania służby.

A zatem okres zasadniczej służby wojskowej należy odwołującemu zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych.

Nie podlega natomiast zaliczeniu do okresów pracy w warunkach szczególnych okres od 1 września 1969 roku do 31 sierpnia 1972 roku, w którym ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu.

Ubezpieczony wykonywał wtedy pracę na podstawie przepisów ustawy z 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy / Dz.U. Nr 45, poz. 226 ze zm./.

Zgodnie z art. 3 tej ustawy młodociani mogli być zatrudniani przez zakłady pracy tylko w celu: nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy, odbycia wstępnego stażu pracy. Według art. 13 ust. 1 ustawy czas pracy młodocianych w wieku od lat 15 do 16 wynosił 6 godzin na dobę i 36 godzin tygodniowo. Po myśli art. 13 ust. 2 młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy. Zgodnie z art. 13 ust. 3 do czasu pracy młodocianych (ust. 1 i 2) wlicza się czas dokształcania określonego w art. 12 ust. 2 i 3 bez względu na to, czy nauka odbywa się w godzinach pracy czy poza godzinami pracy, jednakże w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo.

Z powyższych przepisów wynika, że przyjmowano do pracy młodocianych między innymi w celu nauki zawodu. Ubocznym obowiązkiem młodocianego pracownika było dokształcanie się, a czas nauki w szkole był wliczany do czasu pracy. Zatem ubezpieczony w tym czasie nie wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, pracy w warunkach szczególnych skoro wliczeniu do niego podlegał czas nauki w szkole.

Niezależnie od powyższego ubezpieczony legitymował się okresem ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony złożył w dniu 20 października 2015 roku wniosek o wykreślenie go z członków OFE i przekazanie środków zgromadzonych na rachunku, na dochody budżetu państwa, za pośrednictwem ZUS. Nastąpiło to w toku postępowania sądowego. W wyroku z dnia 10 marca 1998 roku, sygn. akt II UKN 555/97, OSNP 1999/5/181 Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że

„Sąd ocenia legalność decyzji rentowej według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania. Sąd jednakże może przyznać ubezpieczonemu świadczenie, jeżeli warunki je uzasadniające zostały spełnione po wydaniu zaskarżonej decyzji (art. 316 § 1 KPC).”

Podzielając to stanowisko Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku na podstawie art. 477 14 § 2 k.p.c. i zmienił zaskarżoną decyzję odmawiającą prawa do emerytury, przyznając ubezpieczonemu emeryturę od 20 października 2015 roku - zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej ponieważ w tej dacie ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki wymagane przez art. 184 ust. 1 i 2 tej ustawy.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Sąd zasądził 3 krotność stawki minimalnej albowiem uzasadniał to nakład pracy pełnomocnika. Nie uwzględnił Sąd wniosku o zasądzenie 5 krotnej stawki minimalnej ponieważ sprawa nie była skomplikowana i rozstrzygnięcie zapadło po przeprowadzeniu 1 rozprawy.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek